

**ZAKON O RATIFIKACIJI
SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO REPUBLIKE SRBIJE O
ZAPOSLOVANJU DRŽAVLJANOV REPUBLIKE SRBIJE V REPUBLIKI SLOVENIJI IN
PROTOKOLA O IZVAJANJU SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN
VLADO REPUBLIKE SRBIJE O ZAPOSLOVANJU DRŽAVLJANOV REPUBLIKE SRBIJE V
REPUBLIKI SLOVENIJI**

1. člen

Ratificirata se Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Srbije o zaposlovanju državljanov Republike Srbije v Republiki Sloveniji, sklenjen v Ljubljani 1. februarja 2018, in Protokol o izvajanju Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Srbije o zaposlovanju državljanov Republike Srbije v Republiki Sloveniji, sklenjen v Beogradu 7. novembra 2018.

2. člen

Sporazum in protokol se v izvirniku v slovenskem jeziku glasita¹:

¹ Besedilo sporazuma in protokola v srbskem jeziku je na vpogled v Sektorju za mednarodno pravo Ministrstva za zunanje zadeve.

SPORAZUM
MED
VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE
IN
VLADO REPUBLIKE SRBIJE
O
ZAPOSLOVANJU DRŽAVLJANOV REPUBLIKE SRBIJE
V REPUBLIKI SLOVENIJI

Vlada Republike Slovenije in Vlada Republike Srbije (v nadaljevanju pogodbeni stranki) sta se

v želji po krepitvi dosedanjega odličnega sodelovanja med pogodbenima strankama,

v prepričanju, da je ta sporazum, temelječ na skrbno načrtovani migracijski politiki, ustrezna podlaga za celovito ureditev zakonitega zaposlovanja državljanov Republike Srbije v Republiki Sloveniji,

na podlagi partnerskega dialoga in skupne odgovornosti za uravnavanje migracijskih tokov in zaradi učinkovitejšega preprečevanja nezakonitih migracij,

upoštevajoč koristne učinke kroženja delovne sile, prostovoljnega vračanja delavcev migrantov v državo izvora in etične kadrovske politike v prid zmanjševanju bega možganov,

zavedajoč se tudi pomembnosti vključevanja promocije razvojnih politik, spodbujanja nastajanja novih delovnih mest, ustvarjanja boljših življenjskih razmer in zagotavljanja splošnega napredka pogodbenih strank,

v skladu z veljavno zakonodajo pogodbenih strank in mednarodnimi pogodbami, ki veljajo v pogodbenih strankah,

dogovorili:

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. Člen

(predmet sporazuma)

- (1) Ta sporazum določa:
- a) pogoje in obseg zaposlovanja državljanov Republike Srbije v Republiki Sloveniji;
 - b) pogoje in postopke za izdajo dovoljenja, ki omogoča zaposlitev;
 - c) pravice in obveznosti delodajalcev in delavcev migrantov;
 - d) spodbujanje integracijskih procesov za vključitev na trg dela in v družbo države zaposlitve;
 - e) način izmenjave informacij med pristojnima nosilcema izvajanja sporazuma;
 - f) pogoje za ponovna vrnitev v državo zaposlitve;
 - g) spremljanje in nadzor nad izvajanjem sporazuma s strani pristojnih organov.
- (2) Vstop državljanov države izvora v državo zaposlitve in njihovo prebivanje v njej ureja zakonodaja države zaposlitve. Pravice, ki izhajajo iz tega sporazuma, se ne nanašajo na pravico do prebivanja v državi zaposlitve.

2. člen

(opredelitev pojmov)

Za namene tega sporazuma imajo posamezni pojmi naslednji pomen:

- a) »država zaposlitve« je Republika Slovenija;
- b) »država izvora« je Republika Srbija;
- c) »delodajalec« je vsaka pravna ali fizična oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki izpolnjuje vse pogoje za pridobitev dovoljenja v skladu z zakonodajo;

- d) »delavec migrant« je državljan Republike Srbije s stalnim prebivališčem v državi izvora, ki se začasno zaposli v državi zaposlitve;
- e) »zaposlitev« pomeni zaposlitev pri delodajalcu za polni delovni čas;
- f) »poimenska zaposlitev« pomeni zaposlitev delavca migranta pri delodajalcu na podlagi delodajalčeve poimenske zahteve brez postopka oglaševanja in izbire kandidata;
- g) »strokovna zaposlitev« pomeni zaposlitev pri delodajalcu, za katero delavec migrant prejme plačilo v višini najmanj trikratnika minimalne plače v državi zaposlitve;
- h) »dovoljenje« je dovoljenje, ki omogoča zaposlitev in se izda pod pogoji, določenimi s tem sporazumom;
- i) »pristojni organ« v Republiki Sloveniji je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, v Republiki Srbiji pa Ministrstvo za delo, zaposlovanje, borčevske in socialne zadeve;
- j) »pristojni nosilec« je v Republiki Sloveniji Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, v Republiki Srbiji pa Nacionalna služba za zaposlovanje;
- k) »zakonodaja« so zakoni in drugi predpisi, ki veljajo v eni od pogodbenih strank.

3. člen **(področje uporabe)**

- (1) Zaposlovanje delavcev migrantov iz države izvora se lahko izvaja le na podlagi določb tega sporazuma.
- (2) Sporazum se uporablja za zaposlovanje delavcev migrantov, ki so:
 - a) kot brezposelne osebe prijavljeni pri pristojnem nosilcu v državi izvora in
 - b) starejši od 18 let.
- (3) Ta sporazum se uporablja tudi za tiste delavce migrante, ki ne izpolnjujejo pogoja iz točke a) drugega odstavka tega člena oziroma so v delovnem razmerju v državi izvora, pod pogojem, da bodo v državi zaposlitve opravljali strokovno zaposlitev in jih bo izbral delodajalec.
- (4) Ta sporazum se ne nanaša na državljane države izvora:
 - a) ki so na dan uveljavitve tega sporazuma zakonito zaposleni v državi zaposlitve;
 - b) v primeru sezonske zaposlitve, zaposlitve poslovnih delavcev in v primeru zaposlitve oziroma prostovoljnega dela zaradi usposabljanja in izpopolnjevanja na področju medicine;
 - c) ki jim je bilo v državi zaposlitve v skladu z zakonodajo izdano dovoljenje za stalno prebivanje;
 - d) ki v državi zaposlitve prebivajo na podlagi združevanja družine;
 - e) ki v državi zaposlitve prebivajo na podlagi zakona, ki ureja mednarodno zaščito;
 - f) ki jim je v državi zaposlitve v skladu z zakonodajo priznan status raziskovalca;
 - g) ki v državi zaposlitve ustanovijo ali soustanovijo osebno gospodarsko družbo in na podlagi ustanoviteljskih pravic zastopajo družbo ali se registrirajo kot samostojni podjetniki posamezniki;
 - h) ki na podlagi šolanja v državi zaposlitve lahko pridobijo soglasje za zaposlitev, samozaposlitev ali delo pristojnega nosilca v skladu z zakonodajo države;
 - i) za katere se uporablja Direktiva Sveta 2009/50/ES z dne 25. maja 2009 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene visokokvalificirane zaposlitve (UL L št. 155 z dne 18. junija 2009, str. 17).

4. člen **(obseg sprejema)**

- (1) Letni Obseg sprejema delavcev migrantov lahko določi pristojni organ države zaposlitve na podlagi stanja na trgu dela in izraženih potreb delodajalcev po zaposlovanju delavcev migrantov v skladu z zakonodajo in prakso.
- (2) Pristojni nosilec v državi zaposlitve v sodelovanju z delodajalci najmanj enkrat v vsakem četrtletju tekočega leta pripravi seznam potreb po zaposlovanju delavcev migrantov in ga pošlje pristojnemu nosilcu v državi izvora.
- (3) Delodajalci lahko prijavijo potrebe po zaposlovanju, če izpolnjujejo pogoje, določene z zakonodajo države zaposlitve.
- (4) Pristojni nosilec države izvora na podlagi potreb delodajalcev opravi postopek izbire oziroma vabljenja ustreznih kandidatov za zasedbo prostih delovnih mest.
- (5) Država izvora lahko v skladu s svojo zakonodajo omeji zaposlovanje posameznih poklicnih skupin, za katere se na podlagi analize stanja in potreb na trgu dela države izvora oceni, da bi njihov odhod v državo zaposlitve ogrozil stanje na trgu dela države izvora.

5. člen **(meddržavna komisija)**

- (1) Za spremljanje izvajanja tega sporazuma se ustanovi meddržavna komisija (v nadaljevanju komisija).
- (2) Vsaka pogodbeni stranka na predlog pristojnega organa imenuje v komisijo največ pet predstavnikov.
- (3) Komisija se sestaja najmanj enkrat letno izmenično na ozemlju ene od pogodbenih strank, po potrebi pa tudi na izrednih zasedanjih na predlog katere koli od pogodbenih strank.

6. člen **(uporabne informacije)**

- (1) Pristojni organ in pristojni nosilec v državi zaposlitve zaradi boljšega obveščanja izbranih kandidatov za zaposlitev pripravita informacije o splošnih življenjskih razmerah, pogojih vstopa, prebivanja in dela ter o pravicah in dolžnostih delavcev migrantov v državi zaposlitve.
- (2) Pogodbeni stranki v okviru pristojnosti in rednega delovanja komisije proučita možnost izvajanja osnovnega tečaja slovenskega jezika ter programa seznanjanja s slovensko zgodovino, kulturo in pravno ureditvijo.

II. PRIDOBITEV DOVOLJENJA

7. člen **(postopek izbire delavca migranta)**

- (1) Pristojna organa s protokolom določita način sodelovanja med pristojnima nosilcema, in sicer:
 - a) način oblikovanja seznama potreb v državi zaposlitve z obveznimi podatki o prostem delovnem mestu;
 - b) način in termine pošiljanja seznama potreb pristojnega nosilca države zaposlitve pristojnemu nosilcu države izvora;
 - c) postopek izbire oziroma vabljenja delavcev migrantov v državi izvora;
 - d) rok za pošiljanje seznama kandidatov za zasedbo posameznih prostih delovnih mest delodajalcem v državi zaposlitve;
 - e) način in rok, v katerem delodajalec in delavec migrant podpišeta pogodbo o zaposlitvi.

- (2) Pristojni nosilec v državi izvora lahko sklene pogodbo o sodelovanju z agencijo za zaposlovanje s sedežem v državi izvora, s katero se uredi način sodelovanja s ciljem posredovanja pri zaposlovanju delavcev migrantov v državi zaposlitve, v skladu s tem sporazumom in zakonodajo države izvora.

8. člen
(pogodba o zaposlitvi)

- (1) Pogodba o zaposlitvi se sklene najmanj za obdobje enega leta.
- (2) V pogodbi o zaposlitvi lahko delodajalec določi trimesečno poskusno delo.
- (3) Delodajalec lahko med poskusnim delom delavcu migrantu odpove pogodbo o zaposlitvi, če delavec migrant ne dosega pričakovanih rezultatov dela.

9. člen
(vstop delavca migranta v državo zaposlitve in prebivanje v njej ter prijava začetka dela)

- (1) Na podlagi sklenjene pogodbe o zaposlitvi država zaposlitve izda dovoljenje z veljavnostjo treh let.
- (2) Delavec migrant vstopi v državo zaposlitve in prebiva v njej v skladu z zakonodajo. Po vstopu v državo zaposlitve se mora javiti delodajalcu, ki ga mora v 15 dneh od dneva vročitve dovoljenja za prebivanje prijaviti v socialno zavarovanje države zaposlitve, sicer se dovoljenje razveljavi.
- (3) Zaradi objektivnih razlogov se lahko v skladu z zakonodajo države zaposlitve rok iz drugega odstavka tega člena podaljša.
- (4) Vse stroške v postopku izdaje dovoljenja krije delodajalec.

III. PRAVICE IN OBVEZNOSTI DELAVCEV MIGRANTOV

10. člen
(mobilnost na trgu dela v državi zaposlitve)

- (1) Prvo leto zaposlitve mora biti delavec migrant zaposlen pri delodajalcu, ki je vložil vlogo za izdajo dovoljenja, oziroma pri njegovem pravnem nasledniku.
- (2) Po preteku prvega leta zaposlitve ima delavec migrant v preostalem obdobju veljavnosti dovoljenja prost dostop na slovenski trg dela.

11. člen
(prehod iz sezonske zaposlitve)

Po končani sezonski zaposlitvi lahko delodajalec ne glede na določbe tega sporazuma zaprosi in pridobi dovoljenje za delavca migranta, ki je pri njem predhodno opravljal sezonsko delo.

12. člen
(enako obravnavanje v državi zaposlitve)

Delavci migranti so upravičeni do enakega obravnavanja kot državljani države zaposlitve, zlasti glede:

- a) delovnih pogojev, vključno s plačo in prenehanjem pogodbe o zaposlitvi ter glede varnosti in zdravja pri delu;

- b) svobode združevanja in članstva v organizaciji, ki zastopa delavce ali delodajalce, ali v kateri koli organizaciji, katere člani opravljajo poseben poklic, vključno s koristmi, ki jih zagotavljajo te organizacije, v skladu z zakonodajo o javnem redu in javni varnosti;
- c) izobraževanja in poklicnega usposabljanja.

13. člen **(socialno zavarovanje)**

Za izvajanje tega sporazuma se področje socialnega zavarovanja ureja skladno z zakonodajo in sklenjenimi mednarodnimi pogodbami pogodbenih strank.

14. člen **(preverjanje izobrazbe in poklicnih kvalifikacij)**

- (1) Izobrazba in poklicne kvalifikacije se preverjajo oziroma dokazujejo v skladu z zakonodajo pogodbenih strank.
- (2) Pristojna organa lahko v sodelovanju z drugimi organi pogodbenih strank, pristojnimi za priznavanje izobrazbe oziroma poklicnih kvalifikacij, s posebnim protokolom določita ugodnejšo obravnavo priznavanja izobrazbe ali poklicnih kvalifikacij, kot jo določa zakonodaja pogodbenih strank,

15. člen **(nastanitev delavca migranta v državi zaposlitve)**

Delodajalec mora glede nastanitve delavcev migrantov spoštovati zakonodajo države zaposlitve.

16. člen **(prenehanje pogodbe o zaposlitvi)**

- (1) Če delavec migrant na podlagi prenehanja pogodbe o zaposlitvi izgubi zaposlitev v prvem letu zaposlitve, mora delodajalec o tem pisno obvestiti pristojnega nosilca. Pristojni nosilec sproži vse potrebne postopke za prenehanje veljavnosti dovoljenja in vrnitev delavca migranta v državo izvora, razen v primeru delavca migranta, ki izpolnjuje pogoje za uveljavljanje pravice do nadomestila za brezposelnost.
- (2) V primeru iz prvega odstavka tega člena delavcu migrantu, ki je izgubil zaposlitev zaradi izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz razlogov na strani delodajalca, dovoljenje v skladu z zakonodajo države zaposlitve ne preneha veljati, če delavec migrant v 30 dneh od prenehanja delovnega razmerja sklene novo pogodbo o zaposlitvi pri drugem delodajalcu in za enako delovno mesto, za katero je bilo dovoljenje izdano, ter se v državi zaposlitve vključi v socialno zavarovanje.
- (3) V primeru iz prvega odstavka tega člena delavcu migrantu, ki je opravljal strokovno zaposlitev, dovoljenje ne preneha veljati, če v 30 dneh od prenehanja delovnega razmerja sklene novo pogodbo o zaposlitvi in se v državi zaposlitve vključi v socialno zavarovanje.
- (4) Po prvem letu zaposlitve se mora delavec migrant v primeru izgube zaposlitve zaradi prenehanja pogodbe o zaposlitvi in pod pogojem, da ni upravičen do denarnega nadomestila za brezposelnost, v 30 dneh ponovno vključiti v socialno zavarovanje v državi zaposlitve na podlagi nove zaposlitve ali samozaposlitve. V nasprotnem primeru pristojni nosilec sproži vse potrebne postopke za prenehanje veljavnosti dovoljenja in vrnitev delavca migranta v državo izvora.

17. člen

(primer brezposelnosti v državi zaposlitve)

- (1) Delavec migrant, ki izgubi zaposlitev, ima pravico, da se v skladu z zakonodajo države zaposlitve in mednarodnimi sporazumi prijavi v evidenco brezposelnih oseb.
- (2) Delavec migrant, ki izgubi zaposlitev, lahko v skladu z zakonodajo države zaposlitve in mednarodnimi sporazumi uveljavlja svoje pravice na podlagi brezposelnosti kot tudi druge pravice iz socialnega zavarovanja.
- (3) Delavec migrant se lahko med prejemanjem nadomestila za brezposelnost zaposli pri katerem koli delodajalcu v Republiki Sloveniji oziroma samozaposli v skladu z zakonodajo države zaposlitve.
- (4) Če delavec migrant izkoristi ali izgubi pravico do denarnega nadomestila za brezposelnost pred iztekom veljavnosti dovoljenja in se medtem ne zaposli, mu dovoljenje preneha veljati. V tem primeru pristojni nosilec sproži vse potrebne postopke za vrnitev delavca migranta v državo izvora.

18. člen

(drugi razlogi za prenehanje veljavnosti dovoljenja)

- (1) Dovoljenje delavcu migrantu preneha veljati v primerih, ki so določeni z zakonodajo države zaposlitve za umik soglasja za enotno dovoljenje za bivanje in delo, ali če:
 - a) delodajalec delavca migranta odpusti med poskusnim delom, razen če je delavec migrant upravičen do denarnega nadomestila;
 - b) delavec migrant odpove pogodbo o zaposlitvi in se v roku iz četrtega odstavka 16. člena tega sporazuma ne zaposli pri drugem delodajalcu ali se ne samozaposli;
 - c) delavcu migrantu preneha veljati dovoljenje za prebivanje;
 - d) je proti delavcu migrantu vložena pravnomočna obtožnica zaradi storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.
- (2) Delavci migranti, ki so v državi zaposlitve pravnomočno obsojeni zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in delavci migranti, ki po preteku veljavnosti dovoljenja v državi zaposlitve prebivajo nezakonito, ne morejo ponovno pridobiti dovoljenja oziroma se zaposliti v državi zaposlitve.

19. člen

(pravno varstvo)

O pritožbah zoper sklepe in odločbe, ki jih v postopku na prvi stopnji izda pristojni nosilec države zaposlitve, odloča pristojni organ v državi zaposlitve.

IV. VRNITEV V DRŽAVO IZVORA

20. člen

(prostovoljna vrnitev v državo izvora)

- (1) Po prenehanju veljavnosti dovoljenja pristojni nosilec o tem obvesti organ, ki je v skladu z zakonodajo pristojen za razveljavitev dovoljenja za prebivanje. Po prenehanju veljavnosti dovoljenja za prebivanje se delavec migrant prostovoljno vrne v državo izvora, sicer sledi prisilna odstranitev iz države zaposlitve v skladu z njeno zakonodajo.
- (2) Po prihodu v državo izvora morajo delavci migranti svoj prihod prijaviti v državi izvora.
- (3) Komisija na svojih rednih zasedanjih nadzoruje izvajanje prostovoljnega vračanja delavcev migrantov in pristojne organe pogodbenih strank opozarja na morebitne kršitve.

21. člen
(izjeme od načela prostovoljne vrnitve)

- (1) Delavec migrant lahko svoje dovoljenje podaljša za nadaljnja tri leta, če:
 - a) ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi še najmanj za eno leto in mu je bila v državi zaposlitve priznana pravica do združevanja družine v skladu z zakonodajo;
 - b) je bil pred potekom veljavnosti dovoljenja najmanj eno leto zaposlen in ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi še najmanj za eno leto;
 - c) je med veljavnostjo dovoljenja opravljal strokovno zaposlitev najmanj eno leto in ima sklenjeno pogodbo za strokovno zaposlitev še najmanj za eno leto;
 - d) je med veljavnostjo dovoljenja pridobil dodatna znanja oziroma poklicne kvalifikacije in na podlagi tega opravljal strokovno zaposlitev najmanj šest mesecev ter ima sklenjeno pogodbo za strokovno zaposlitev še najmanj za eno leto.
- (2) V skladu s svojo zakonodajo lahko država izvora v skladu s petim odstavkom 4. člena tega sporazuma zavrne izdajo soglasja za podaljšanje dovoljenja delavcu migrantu iz točk c) in d) prvega odstavka tega člena, če se mu zagotovi zaposlitev s primerljivo plačo v državi izvora.
- (3) V primeru iz točk a) in b) prvega odstavka tega člena pristojni nosilec države zaposlitve o podaljšanju dovoljenja obvesti pristojnega nosilca države izvora.
- (4) V primeru iz točk c) in d) prvega odstavka tega člena mora pristojni nosilec države zaposlitve pred podaljšanjem dovoljenja pridobiti pisno soglasje pristojnega nosilca države izvora.
- (5) Stroške podaljšanja dovoljenja krije delavec migrant.

22. člen
(sprejem delavca migranta v državo izvora)

- (1) Država izvora v skladu s svojo zakonodajo nemudoma in brez odlašanja sprejme vse delavce migrante, ki jim je dovoljenje prenehalo veljati.
- (2) Pristojni nosilec države izvora obvesti pristojnega nosilca države zaposlitve o vrnitvi delavca migranta v državo izvora.

V. PONOVO VRAČANJE V DRŽAVO ZAPOSLOTITVE

23. člen
(pogoji in postopki za ponovno zaposlitev)

- (1) Delavcu migrantu, ki je bil na podlagi tega sporazuma že zaposlen v državi zaposlitve in se je po prenehanju veljavnosti dovoljenja prostovoljno vrnil v državo izvora, se omogoči ponovna vrnitev v državo zaposlitve zaradi zaposlitve pod pogoji, določenimi s tem sporazumom.
- (2) Če dovoljenje preneha veljati zaradi poteka časa, za katerega je bilo izdano, je ponovna vrnitev delavca migranta iz prvega odstavka tega člena možna po najmanj šestmesečni prekinitvi zakonitega bivanja v državi zaposlitve.
- (3) Pristojni nosilec države izvora lahko onemogoči ponovno zaposlitev delavca migranta v državi zaposlitve, če je delavec migrant odklonil ustrezno zaposlitev v državi izvora.

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

24. člen
(reševanje sporov)

Morebitni spori v zvezi z razlago ali uporabo tega sporazuma se rešujejo na rednih in izrednih zasedanjih komisije.

25. člen
(začasna prekinitev izvajanja sporazuma)

- (1) Vsaka pogodbeni stranka lahko začasno v celoti ali delno prekine izvajanje tega sporazuma zaradi razlogov državne varnosti, javnega reda ali javnega zdravja in stanja na trgu dela.
- (2) Začasna prekinitev začne ali preneha veljati, ko druga pogodbeni stranka o tem prejme uradno obvestilo.

26. člen
(uveljavitev in veljavnost sporazuma)

- (1) Ta sporazum začne veljati prvi dan drugega meseca po prejemu zadnjega uradnega obvestila, s katerim se pogodbeni stranki obvestita, da so izpolnjeni pogoji, predvideni z zakonodajo pogodbenih strank za začetek veljavnosti tega sporazuma.
- (2) Ta sporazum je sklenjen za nedoločen čas. Vsaka pogodbeni stranka ga lahko odpove z uradnim obvestilom drugi pogodbeni stranki. Odpoved začne veljati prvi dan tretjega meseca po prejemu uradnega obvestila.

Sestavljeno v Ljubljani dne 1. februarja 2018 v dveh izvornikih v slovenskem in srbskem jeziku, pri čemer sta obe besedili enako verodostojni.

ZA VLADO
REPUBLIKE SLOVENIJE

Anja Kopač Mrak l.r.

ZA VLADO
REPUBLIKE SRBIJE

Zoran Đorđević l.r.

PROTOKOL
O
IZVAJANJU SPORAZUMA
MED
VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE
IN
VLADO REPUBLIKE SRBIJE
O
ZAPOSLOVANJU DRŽAVLJANOV REPUBLIKE SRBIJE
V REPUBLIKI SLOVENIJI

Na podlagi 7. člena Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Srbije o zaposlovanju državljanov Republike Srbije v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju sporazum) so se pristojni organi dogovorili o naslednjem:

1. člen (opredelitev pojmov)

Pomen posameznih izrazov iz tega protokola je opredeljen v 2. členu sporazuma.

2. člen (področje uporabe)

Ta protokol ureja način sodelovanja med pristojnimi nosilci tako, da opredeljuje postopek zaposlovanja delavcev migrantov ter določa podatke in dokazila, potrebna za izvedbo postopka.

3. člen (začetek postopka izbire delavca migranta)

- (1) Postopek izbire delavca migranta se začne na pobudo delodajalca, ki pristojnemu nosilcu države zaposlitve prijavi prosto delovno mesto na obrazcu PDM-KTD z oznako zaposlovanja po sporazumu.
- (2) Delodajalec na obrazcu PDM-KTD označi, ali želi poimensko zaposlitev ali bo končno izbiro kandidata opravil na podlagi razgovora ali pa zgolj na podlagi pridobljenega predloga ustreznih kandidatov in potrebne dokumentacije.
- (3) Če letni obseg sprejema delavcev migrantov ni bil omejen oziroma kvota ni izpolnjena, pristojni nosilec države zaposlitve preveri, ali v evidenci ni ustreznih domačih državljanov oziroma z domačimi državljani izenačenih brezposelnih oseb, in preveri druge pogoje za novo zaposlitev v skladu z zakonodajo države zaposlitve. O tem, ali so izpolnjeni zakonski pogoji, pristojni nosilec države zaposlitve v najkrajšem mogočem času obvesti delodajalca.
- (4) Če so pogoji iz tretjega odstavka tega člena izpolnjeni, pristojni nosilec države zaposlitve pošlje po elektronski poti pristojnemu nosilcu države izvora izpolnjen obrazec Osnovni podatki o delodajalcu in prostem delovnem mestu (v nadaljevanju osnovni podatki).

4. člen (izbira delavca migranta v državi izvora)

- (1) Pristojni nosilec države izvora takoj po prejemu osnovne podatke po elektronski poti pošlje svojim službam v nadaljnje reševanje.
- (2) Pristojni nosilec države izvora organizira postopek oglaševanja in obveščanja, vabljenje in izbiro kandidatov ali v primeru poimenske zaposlitve zgolj obvesti in pozove kandidata za zaposlitev na podpis pogodbe in predložitev potrebne dokumentacije, ki izkazuje izpolnjevanje pogojev kandidata za razpisano delovno mesto.
- (3) Pristojni nosilec države izvora v 15 delovnih dneh od dneva prejema osnovnih podatkov po elektronski poti pošlje delodajalcu in pristojnemu nosilcu države zaposlitve predlog ustreznih kandidatov in potrebno dokumentacijo. Če delodajalec označi, da želi z izbranimi kandidati opraviti razgovore, ga pristojni nosilec države izvora obenem tudi povabi k udeležbi na razgovorih v državi izvora.
- (4) Kandidati morajo prijavi za udeležbo v postopku izbire priložiti naslednjo dokumentacijo:
 - overjeno kopijo potnega lista,

- overjeno kopijo dokazila o ustrezni izobrazbi oziroma kvalifikacijah, če se za razpisano prosto delovno mesto zahtevajo ustrezna izobrazba oziroma kvalifikacije,
- dokaz o prijavi brezposelne osebe pri pristojnemu nosilcu v državi izvora.

Pristojni nosilec države izvora mora v vseh primerih preveriti ali kandidati izpolnjujejo vse pogoje razpisanega delovnega mesta, ki so navedeni v Obvestilu iz četrtega odstavka 3. člena Protokola.

- (5) Če delodajalec izbere kandidate samo na podlagi predloga ustreznih kandidatov in potrebne dokumentacije, o končni izbiri obvesti pristojnega nosilca države izvora najpozneje v 5 delovnih dneh od izbora.
- (6) Celoten postopek izbora kandidatov v državi izvora se konča v 20 delovnih dneh od dneva, ko so poslani osnovni podatki.
- (7) V primeru strokovne ali poimenske zaposlitve lahko delodajalec poleg prijave prostega delovnega mesta predlaga kandidata, s katerim želi skleniti pogodbo o zaposlitvi, ter navede njegove podatke. Pristojni nosilec države zaposlitve podatke o predloženem kandidatu pošlje pristojnemu nosilcu države izvora, ki pridobi dokumentacijo iz četrtega odstavka tega člena in jo dostavi delodajalcu.

5. člen **(sklenitev pogodbe o zaposlitvi)**

- (1) Pogodbo o zaposlitvi z izbranim kandidatom lahko delodajalec sklene takoj po razgovoru na kraju samem v državi izvora.
- (2) Razen v primeru iz prvega odstavka tega člena delodajalec pristojnemu nosilcu države izvora pošlje podpisano pogodbo o zaposlitvi, ki se sklene za najmanj eno leto. Pristojni nosilec države izvora poskrbi, da izbrani kandidat (delavec migrant) podpiše pogodbo o zaposlitvi, nato pa tako sklenjeno pogodbo skupaj s potrebno dokumentacijo po elektronski poti pošlje delodajalcu in pristojnemu nosilcu države zaposlitve.

6. člen **(izdaja dovoljenja)**

- (1) Vlogo za izdajo dovoljenja vložijo delodajalec pri pristojnem nosilcu države zaposlitve na obrazcu TUJ-SRB najpozneje 30. dan od izdaje obvestila iz tretjega odstavka 3. člena protokola.
- (2) Delodajalec vlogi priloži:
 - podpisano pogodbo o zaposlitvi v primeru prvega odstavka 5. člena protokola, ki jo potrdi pristojni nosilec v državi izvora,
 - kopijo potnega lista izbranega kandidata,
 - kopijo dokazil o ustrezni izobrazbi oziroma kvalifikacijah, če je za razpisano prosto delovno mesto zahtevana določena izobrazba oziroma kvalifikacija,
 - dokazilo o plačani upravni taksi.
- (3) Pristojni nosilec države zaposlitve o vlogi odloči najpozneje v 15 dneh od prejema popolne vloge.
- (4) Dovoljenje se izda v dveh izvodih. En izvod se pošlje delodajalcu, drugega pa lahko delavec migrant dvigne pri pristojnem nosilcu države zaposlitve po prihodu v državo zaposlitve.
- (5) Delodajalec krije vse stroške postopka izdaje dovoljenja.

7. člen
(podaljšanje dovoljenja)

- (1) Vlogo za podaljšanje dovoljenja vložijo delavec migrant pri pristojnem nosilcu države zaposlitve na obrazcu TUJ-SRB in ji priložijo pogodbo o zaposlitvi, ki sta jo podpisala delavec migrant in delodajalec. Vlogo za podaljšanje dovoljenja je možno vložiti najprej 60 dni pred iztekom in najkasneje 15 dni po izteku dovoljenja.
- (2) Pristojni nosilec države zaposlitve preveri, ali so izpolnjeni pogoji za podaljšanje dovoljenja, in najpozneje v 15 dneh odloči o vlogi.
- (3) V primeru strokovne zaposlitve mora pristojni nosilec države zaposlitve pridobiti pisno soglasje pristojnega nosilca države izvora.

8. člen
(vrnitev delavca migranta)

Po vrnitvi v državo izvora morajo delavci migranti svojo vrnitev prijaviti pristojnemu nosilcu, ki o tem obvesti pristojnega nosilca države izvora.

9. člen
(vodenje evidenc in pošiljanje podatkov)

- (1) Pristojni nosilec države zaposlitve vodi evidenco o delavcih migrantih, ki jim je izdano dovoljenje na podlagi sporazuma.
- (2) Za potrebe vodenja evidenc pristojni nosilec države zaposlitve zbira podatke, določene z zakonom, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev.
- (3) Pristojni nosilec države zaposlitve mesečno pristojnemu nosilcu države izvora pošilja poimenske podatke o izdanih, veljavnih in razveljavljenih dovoljenjih.
- (4) Pristojni nosilec države izvora vodi poimensko evidenco o delavcih migrantih, ki so prijavili svoj prihod v državo izvora.
- (5) Pristojni nosilec države izvora vsake tri mesece pristojnemu nosilcu države zaposlitve pošlje poimenske podatke o delavcih migrantih, ki so prijavili svoj prihod.
- (6) Pogodbenika s ciljem izvajanja sporazuma lahko vzpostavita Info center zaradi zagotavljanja informacij o splošnih življenjskih razmerah, pogojih vstopa, prebivanja in dela ter o pravicah in dolžnostih delavcev migrantov v državi zaposlitve.

10. člen
(uveljavitev protokola)

Ta protokol začne veljati hkrati s sporazumom.

Sestavljeno v Beogradu dne 7. novembra 2018 v dveh izvornikih v slovenskem in srbskem jeziku, pri čemer sta obe besedili enako verodostojni.

Za Ministrstvo za delo, družino,
socialne zadeve in enake možnosti
Republike Slovenije

Ksenija Klampfer l.r.

Za Ministrstvo za delo, zaposlovanje,
borčevske in socialne zadeve
Republike Srbije

Zoran Đorđević l.r.

3. člen

Za izvajanje sporazuma in protokola skrbi ministrstvo, pristojno za delo.

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

OBRAZLOŽITEV

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Srbije o zaposlovanju državljanov Republike Srbije v Republiki Sloveniji sta v Ljubljani 1. februarja 2018 podpisala dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Republike Slovenije in Zoran Đorđević, minister za delo, zaposlovanje, borčevsko in socialno politiko Republike Srbije, Protokol o izvajanju Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Srbije o zaposlovanju državljanov Republike Srbije v Republiki Sloveniji pa sta v Beogradu 7. novembra 2018 podpisala Ksenija Klampfer, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Republike Slovenije, ter Zoran Đorđević, minister za delo, zaposlovanje, borčevsko in socialno politiko Republike Srbije.

1. Razlogi za ratifikacijo

Vlada RS je v letu 2010 sprejela Smernice za delovanje RS do Zahodnega Balkana (smernice so bile dopolnjene leta 2012), s katerimi je določila prednostna področja in ukrepe, potrebne za učvrstitev pozicije RS na Zahodnem Balkanu. Med drugimi ukrepi se je RS na področju ekonomskih migracij zavezala k sklepanju dvostranskih sporazumov o zaposlovanju državljanov držav Zahodnega Balkana v Republiki Sloveniji. Načela predlaganih dvostranskih sporazumov vsebinsko izhajajo iz Resolucije o migracijski politiki RS in hkrati dosledno sledijo referenčnemu okviru politik EU na področju vzpostavljanja celovite migracijske politike.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: MDDSZ) je trdno prepričano, da lahko s sklepanjem dvostranskih sporazumov Republika Slovenija proaktivno načrtuje dolgoročno zagotavljanje potreb po ustrezni delovni sili glede na potrebe slovenskega gospodarstva, demografske kazalce v prihodnjem desetletnem obdobju oziroma glede na aktualno stanje na slovenskem trgu dela. Na tej podlagi ter na podlagi pozitivnih izkušenj z izvajanjem sporazuma o zaposlovanju državljanov BIH v RS predlagamo sklenitev podobnega sporazuma tudi z Republiko Srbijo.

• Zaposlovanje državljanov Srbije

Državljanji Srbije so podrejeni splošni shemi zaposlovanja državljanov tretjih držav v Sloveniji; državljani in državljanke Srbije se lahko v Sloveniji praviloma zaposlijo ali delajo le na podlagi predhodno pridobljenega enotnega dovoljenja za prebivanje in delo. Enotno dovoljenje izdajajo upravne enote na vlogo tujca ali delodajalca, pri čemer v postopku pridobijo soglasje k izdaji enotnega dovoljenja s strani Zavoda RS za zaposlovanje. Zavod soglasje poda v skladu z Zakonom o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev, upravna enota pa enotno dovoljenje izda v skladu z Zakonom o tujcih.

V letu 2018 se je na slovenskem trgu dela na novo zaposlilo 4.982 državljanov Republike Srbije (v letu 2017 se je na novo zaposlilo 2.986, v letu 2016 pa 2.169 državljanov Srbije). Podatki za zadnja tri leta nakazujejo trend naraščanja zaposlovanja državljanov Srbije za okoli 30 % na leto, med leti 2017 in 2018 pa kar za 60% več.

Narašča tudi število napotениh delavcev, ki so bili na delo v Slovenijo napoteni s strani podjetij s sedežem v Srbiji, saj se je število napotениh delavcev v zadnjih dveh letih povečalo za skoraj petkrat. Narašča tudi število državljanov Srbije, ki v Slovenijo prihajajo z namenom usposabljanja in izpopolnjevanja – naraščanje je posledica velikih potreb slovenskih podjetij po ustreznem kadru v gostinstvu in turizmu. Primer: Sava Turizem d.d. v času turistične sezone angažira večje število državljanov Srbije, študentov gostinstva in turizma v Srbiji, ki v Sloveniji ob delu opravljajo obvezno študentsko prakso.

Preglednica: Število izdanih soglasij za državljane Srbije

Vrsta soglasja	2016	2017	I-IX 2018
1. Soglasje za zaposlitev, samozaposlitev ali delo (osebno delovno dovoljenje)	666	599	887
2. Soglasje za zaposlitev	2.169	2.986	4.982
3. Soglasje k podaljšanju ED za namen zaposlitve	1.059	1.478	2.429
4. Soglasje k pisni odobritvi na podlagi zaposlitve	132	579	1.021
5. Soglasje k modri karti	7	6	5
6. Soglasje za napotene delavce	34	113	195
7. Soglasje za usposabljanje ali izpopolnjevanje	73	125	119
8. Soglasje za individualne storitve	3	4	1
9. Soglasje za zastopnika	122	151	167
10. Soglasje za sezonsko delo	1	1	18
Skupaj	4.266	6.042	9.824

Vir: ZRSZ, 2018

Glede na statistične podatke ugotavljamo, da je povprečni srbski delavec na delu v Sloveniji moški, star med 30 in 50 let, s srednjo poklicno izobrazbo oziroma osnovno šolo. Največ se jih zaposluje v dejavnosti prometa in mednarodnega transporta, gradbeništva in v predelovalnih dejavnostih.

V strukturi poklicev močno prevladujejo vozniki v mednarodnem prometu (skoraj polovica vseh) ter drugi poklici, pri katerih se v postopku izdaje soglasja k enotnemu dovoljenju za prebivanje in delo ne preverja kontrola trga dela (npr. varilci, elektroinštalaterji, orodjarji, tesarji, zidarji, kuharji).

2. Bistvene rešitve:

Sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Srbije o zaposlovanju delavcev migrantov iz Republike Slovenije določa naslednje ključne elemente, in sicer:

- pogoje in obseg zaposlovanja državljanov Republike Srbije v Republiki Sloveniji;
- pogoje in postopke za izdajo dovoljenja za dostop na slovenski trg dela;
- obveznosti in dolžnosti delodajalcev in delavcev migrantov;
- spodbujanje pred-integracijskih procesov za vključitev na trg dela in družbo države zaposlitve že v državi izvora (t.j. Republiki Srbiji) ter
- pogoje za ponovno vrnitev v državo zaposlitve.

Pogoji in obseg zaposlovanja

V skladu z določili tega sporazuma se lahko zaposlujejo samo tisti državljani Republike Srbije, ki so že na voljo na trgu dela v državi pogodbenici (so prijavljeni v evidenci brezposelnih v državi izvora). Odstopanje od tega splošnega pravila je omogočeno pri zaposlovanju tistih visoko strokovnih delavcev migrantov, ki jih bodo delodajalci želeli zaposliti in jih za to delo tudi

primerno plačati. Sezonski delavci, ki bodo v Sloveniji zaposleni, se bodo načeloma morali vrniti v državo izvora, razen če bi želeli nadaljevati zaposlitev pri istem delodajalcu, pri katerem so opravljali že sezonsko zaposlitev.

Iz sporazuma pa so izvzeti državljani Republike Srbije, katerim je bila v Republiki Sloveniji priznana pravica do dolgotrajnega prebivanja, ki v Republiki Sloveniji prebivajo na podlagi pravice do združevanja družine, ki v RS prebivajo na podlagi zakona o mednarodni zaščiti ter še nekatere druge kategorije visokokvalificiranih kadrov (npr. raziskovalci, šolarji, imetniki EU »modre karte«).

Letni obseg sprejema oz. številčno omejevanje zaposlovanja delavcev migrantov lahko določi pristojni organ RS na podlagi stanja in gibanj na trgu dela in izraženih potreb delodajalcev. Seznam potreb po rednem in sezonskem zaposlovanju se bo oblikoval najmanj enkrat vsako četrletje.

Pogoji in postopki za izdajo dovoljenja

S protokolom o izvajanju sporazuma se natančneje določi postopek izbire kandidatov in način sodelovanja med pristojnimi organi pogodbenic. Delavcu migrantu se bo izdalo dovoljenje za obdobje treh let.

Delodajalci morajo za prvo leto zaposlitve z delavcem migrantom skleniti pogodbo o zaposlitvi najmanj za eno leto. Delodajalec ima tudi možnost uvedbe poskusnega dela, kar delodajalcu omogoča, da delavca migranta, ki se ne bo izkazal oziroma delodajalec z njegovim delom ne bo zadovoljen, odpusti brez posebnih razlogov. Če tega ne stori v treh mesecih, pa delavca lahko odpusti le na podlagi razlogov navedenih v zakonu, ki ureja delovna razmerja. S tem je dosežena večja fleksibilnost delodajalcev in določena mera varnosti za delavca migranta. Ta se vrne v državo izvora in se lahko po tem sporazumu ponovno zaposli, ko izpolni pogoj prijave na agenciji za zaposlovanje.

Obveznosti in dolžnosti delodajalcev in delavcev migrantov

Po prvem letu se delavcu migrantu na podlagi dovoljenja omogoči prost dostop do trga dela. Delavec migrant po enem letu ni več vezan na enega delodajalca in si lahko poišče boljše zaposlitev (boljši pogoji, večje plačilo), ustanovi gospodarsko družbo oziroma se zaposli pri agenciji, registrirani za posredovanje dela delavca drugim uporabnikom. S tem želimo doseči večjo fleksibilnost in zmanjšati neskladja na trgu dela. Delavci migranti bodo po našem mnenju bolj stimulirani za npr. pridobivanje poklicnih kvalifikacij in bolj zaščiteni pred zlorabami delodajalcev.

Pri odpovedi zaposlitve zaradi krivdnih razlogov na strani delavca migranta se mu delovno dovoljenje odvzame in razveljavi. Tak delavec migrant se mora nemudoma vrniti v državo izvora, razen v primeru izpolnjevanja pogojev za uveljavitev pravice do nadomestila za brezposelnost.

Glede odpovedi s strani delavca migranta sporazum predvideva, da se lahko ob morebitni izgubi zaposlitve zaradi izredne odpovedi iz razlogov na strani delodajalcev (npr. neizplačevanje plač in prispevkov, neizpolnjevanje drugih pogodbenih obveznosti) v prvem letu veljavnosti dovoljenja ponovno zaposli na istem delovnem mestu, pod pogojem, da se v 30 dneh od prenehanja delovnega razmerja ponovno vključi v obvezno socialno zavarovanje države zaposlitve. V tem primeru se delavec migrant lahko ponovno zaposli po tem sporazumu, če izpolnjuje vse pogoje, tudi tiste, ki jih zakonodaja države zaposlitve določa glede prebivanja. Če

delavec migrant odpove pogodbo o zaposlitvi po prvem letu zaposlitve, ima pravico do prostega dostopa do trga dela, zato se mu delovno dovoljenje ne razveljavi, če se zaposli pri drugem delodajalcu ali se samozaposli v roku 30 dni od izgube zaposlitve.

Delavcu migrantu se v primeru brezposelnosti brez njegove krivde omogoči iskanje druge zaposlitve na trgu dela. To je možno v primeru, ko mu pripada denarno nadomestilo za čas brezposelnosti. Če mu ne uspe najti zaposlitve v tem času, se mora vrniti v državo izvora.

Spodbujanje vračanja in vključitev na trg dela in v družbo po vrnitvi v državo izvora

Sporazum spodbuja prostovoljno vrnitev v državo izvora po poteku veljavnosti dovoljenja. Pomen koncepta krožnih migracij predstavlja enega izmed ključnih elementov v sporazumu. Vsi delavci migranti, ki se zaposlujejo v skladu s tem sporazumom, se morajo v načelu prostovoljno vrniti v svojo državo izvora. Naloga mešane komisije za izvajanja sporazuma je nadzor in spremljanje izvajanja tega koncepta ter reševanje morebitnih težav.

Pod določenimi pogoji se delavcem migrantom določenih kategorij ni treba vrniti v državo izvora.

Pogoji za ponovno vrnitev v državo zaposlitve

Sporazum omogoča ponovno zaposlitev v državi zaposlitve in s tem sklene krog toka delovnih migracij med državo zaposlitve in državo izvora. Vrnitev v državo zaposlitve se omogoči vsem, ki so se prostovoljno vrnili v državo izvora in se poskušali integrirati v izvorno družbo, se zaposliti ali začeti s podjetniškimi aktivnostmi.

Država izvora pa ima možnost, da zadrži ponovno zaposlitev delavca migranta v državi zaposlitve, če zavrne ustrezno (glede na njegovo izobrazbo, plačo oziroma druge kriterije) zaposlitev v državi izvora. Namen te določbe je v tem, da ima država izvora možnost nadzirati tokove delovnih migracij svojih državljanov ter uravnavanja neskladij na svojem trgu dela.

3. Presoja učinkov in usklajenost vladnega gradiva

Zaradi uveljavitve sporazuma in protokola ne bo finančnih posledic za proračun.

Ratifikacija sporazuma in protokola ne zahteva izdaje novih ali spremembe veljavnih predpisov.

Sporazum in protokol nista predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.